

UCHWAŁA NR 19/2026
Senatu Wyższej Szkoły Straży Granicznej
z dnia ...16...lipca...2026..

**w sprawie ustalenia koncepcji kształcenia na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia
o profilu praktycznym na kierunku „Bezpieczeństwo granicy państwowej”
w Wyższej Szkole Straży Granicznej**

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.¹) oraz § 12 ust. 1 pkt 9 statutu Wyższej Szkoły Straży Granicznej, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 21 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 września 2023 r. w sprawie nadania statutu Wyższej Szkole Straży Granicznej (Dz. Urz. Min. Spraw Wew. i Ad. poz. 33), uchwala się co następuje:

§ 1. Senat Wyższej Szkoły Straży Granicznej ustala koncepcję kształcenia na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia o profilu praktycznym na kierunku „Bezpieczeństwo granicy państwowej” w Wyższej Szkole Straży Granicznej od roku akademickiego 2026/2027, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący Senatu
Wyższej Szkoły Straży Granicznej**

**REKTOR-KOMENDANT
gen. bryg. SG dr Piotr BOĆKO**

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. 1871, 1897, z 2025 r. poz. 619, 620, 621, 622, 1162, 1794, 1837 i 1864 oraz z 2026 r. poz. 187, 203, 328, 370, 635, 637 i 821

*Do zgodności pod rygorem
niezgodnym*

KIEROWNIK
ZAKŁADU NAUK SPOŁECZNYCH
WYŻSZEJ SZKOŁY STRAŻY GRANICZNEJ

[Signature]
plk SG Arletta SKOREK

[Signature]
RADCA PRAWNY
Referatu do spraw Prawnych
KIEROWNICTWA
WYŻSZEJ SZKOŁY STRAŻY GRANICZNEJ
16.07.2016.
mgr Wioletta OLECH

Załącznik do Uchwały nr ¹⁹...../2026 Senatu Wyższej Szkoły Straży Granicznej z dnia ^{16.07.2016}.....
w sprawie ustalenia koncepcji kształcenia na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia o profilu praktycznym
na kierunku „Bezpieczeństwo granicy państwowej” w Wyższej Szkole Straży Granicznej

KONCEPCJA

kształcenia na kierunku
„Bezpieczeństwo granicy państwowej”
studia pierwszego stopnia
o profilu praktycznym
stacjonarne

Spis treści

1. Związek kierunku studiów z misją i strategią Wyższej Szkoły Straży Granicznej	4
2. Związek kierunku studiów z potrzebami i oczekiwaniami otoczenia społeczno-gospodarczego	6
3. Związek kierunku studiów z dziedziną i dyscypliną naukową	7
4. Cele kształcenia na kierunku	9
5. Sylwetka absolwenta kierunku studiów	10
6. Konstrukcja programu studiów	11
7. Praktyki zawodowe	13
8. Opis działań na rzecz doskonalenia programu studiów oraz zapewniania jakości kształcenia	15
8.1. Polityka jakości kształcenia Wyższej Szkoły Straży Granicznej	15
8.2. Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia	17
8.3. Udział interesariuszy w ocenie jakości kształcenia	21
8.4. Projektowanie, dokonywanie zmian i zatwierdzanie programów studiów	24
8.5. Monitorowanie, ocena i doskonalenie realizacji procesu kształcenia	27
8.6. Monitorowanie osiągania efektów uczenia się	29
8.7. Narzędzia monitorowania stopnia osiągniętych efektów uczenia się	30
8.8. Ocena zajęć i prowadzących zajęcia dydaktyczne	32
8.9. Doskonalenie kompetencji metodycznych kadry dydaktycznej Wyższej Szkoły Straży Granicznej	34
8.10. Ocena infrastruktury, organizacji i działania administracji	36

1. Związek kierunku studiów z misją i strategią Wyższej Szkoły Straży Granicznej

Wyższa Szkoła Straży Granicznej jako jednostka organizacyjna Straży Granicznej, zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, jest uczelnią służb państwowych, nadzorowaną przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, posiadającą osobowość prawną. Uczelnia realizuje zadania dydaktyczne i naukowe w ścisłym powiązaniu z ustawowymi kompetencjami Straży Granicznej oraz potrzebami systemu bezpieczeństwa państwa. Wyższa Szkoła Straży Granicznej została utworzona w miejsce zniesionego Centralnego Ośrodka Szkolenia Straży Granicznej w Koszalinie, a dotychczasowe kursy i szkolenia prowadzone przez Centralny Ośrodek Straży Granicznej są realizowane przez Uczelnię z rozszerzeniem o obszar studiów pierwszego stopnia. Wyższa Szkoła Straży Granicznej łączy tradycję szkoleniową Centralnego Ośrodka Straży Granicznej z nowoczesnym modelem kształcenia wyższego o profilu praktycznym, rozwijając ofertę studiów pierwszego stopnia oraz inne formy doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy.

Misją Wyższej Szkoły Straży Granicznej jest kształcenie i wychowanie funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz przekazywanie wiedzy z zakresu nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie, a także upowszechnianie wiedzy i prowadzenie badań naukowych. Wyższa Szkoła Straży Granicznej nawiązuje do tradycji polskich formacji granicznych, w szczególności Korpusu Ochrony Pogranicza oraz Straży Granicznej, kształtując etos służby publicznej, odpowiedzialności za bezpieczeństwo państwa.

Prowadzenie kierunku studiów „Bezpieczeństwo granicy państwowej” w Wyższej Szkole Straży Granicznej wynika z podstawowych założeń misji Uczelni, ukierunkowanych na działania edukacyjne zmierzające do kształtowania osobowości studentów i absolwentów, w tym pożądaných postaw, zdolnych do skutecznego realizowania zadań w bezpośredniej ochronie granicy państwowej, dążących do zabezpieczenia kraju przed nielegalnymi przekroczeniami granicy państwowej przez migrantów o nieuregulowanym statusie, przewozem towarów wbrew obowiązującym przepisom, przeciwdziałaniu przestępczości zorganizowanej oraz przygotowaniu do prowadzenia działań z poszanowaniem praw podstawowych.

Kierunek „Bezpieczeństwo granicy państwowej” jest zgodny z podstawowym celem strategicznym Uczelni w obszarze dydaktyki, zakładającym dostosowywanie oferty edukacyjnej do potrzeb Straży Granicznej, rynku pracy i preferencji kandydatów na studia.

Absolwenci Wyższej Szkoły Straży Granicznej nabędą wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne odpowiadające profilowi zawodowemu formacji Straży Granicznej,

przygotowujące do realizacji zadań służbowych w obszarze bezpieczeństwa i ochrony granic państwowych. Realizowany program kształcenia, o profilu praktycznym, umożliwi również rozwinięcie kompetencji przydatnych w pracy w instytucjach administracji rządowej i samorządowej, a także w organizacjach społecznych i edukacyjnych funkcjonujących w środowisku krajowym i międzynarodowym.

2. Związek kierunku studiów z potrzebami i oczekiwaniami otoczenia społeczno-gospodarczego

Kierunek „Bezpieczeństwo granicy państwowej” powstał w odpowiedzi na aktualną sytuację geopolityczną Polski oraz rosnące znaczenie bezpieczeństwa zewnętrznej granicy Unii Europejskiej. Wzrost zagrożenia nielegalną migracją oraz konieczność zapewnienia skutecznej ochrony granicy państwa determinują potrzebę kształcenia wykwalifikowanych specjalistów, zdolnych do realizacji zadań operacyjnych i logistycznych w zmieniających się warunkach społeczno-ekonomicznych i politycznych. Studia stacjonarne o profilu praktycznym łączą kształcenie akademickie z pełnieniem służby, co umożliwia absolwentom nabycie kompetencji wymaganych przez jednostki organizacyjne Straży Granicznej, w tym Komendę Główną Straży Granicznej, a także przygotowuje ich do współpracy z instytucjami administracji rządowej i samorządowej oraz organizacjami krajowymi i międzynarodowymi. Kierunek odpowiada na potrzeby młodzieży z rejonów przygranicznych, oferując możliwość zdobycia wykształcenia wyższego w połączeniu z praktycznym przygotowaniem zawodowym i stabilizacją służbową.

Projektowane efekty uczenia się kierunku zostały opracowane na podstawie:

- analizy opisów stanowisk służbowych funkcjonariuszy Straży Granicznej,
- ewaluacji absolwentów szkoleń podstawowych, podoficerskich i chorążych,
- zaleceń Agencji FRONTEX oraz komórek organizacyjnych Komendy Głównej Straży Granicznej.

Efekty uczenia się odpowiadają na zidentyfikowane potrzeby w zakresie wiedzy merytorycznej, kompetencji prawnych, językowych, społecznych oraz fizycznych niezbędnych do wykonywania zadań służbowych. Uwzględniają m.in.:

- procedury związane z obsługą cudzoziemców i kontrolą ruchu granicznego,
- przygotowanie do stosowania środków przymusu bezpośredniego, w tym broni palnej, w zgodzie z prawem,
- rozwój umiejętności interpersonalnych i edukacji międzykulturowej,
- poszanowanie praw człowieka i przeciwdziałanie dyskryminacji podczas realizacji zadań służbowych.

Kierunek umożliwia absolwentom:

- interpretowanie zjawisk społecznych, politycznych i kulturowych w kontekście bezpieczeństwa państwa,
- podejmowanie decyzji w sytuacjach kryzysowych i stresogennych z uwzględnieniem skutków prawnych i logistycznych,

- efektywne współdziałanie w grupie, w tym odpowiedzialność za bezpieczeństwo własne i innych osób,

- świadome planowanie rozwoju zawodowego w Straży Granicznej.

Rozszerzenie systemu edukacyjnego formacji o studia pierwszego stopnia pozwala w pełni kształtować postawy społeczne i świadomość roli zawodowej studentów, co zwiększa ich identyfikację z formacją i przygotowuje do zajmowania stanowisk w korpusie chorążych Straży Granicznej.

3. Związek kierunku studiów z dziedziną i dyscypliną naukową

Koncepcja kierunku „Bezpieczeństwo granicy państwowej” na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym w Wyższej Szkole Straży Granicznej wynika z misji Uczelni, ukierunkowanej na działania edukacyjne zmierzające do zdobycia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych funkcjonariuszom do realizacji zadań wynikających z ustawy o Straży Granicznej, ustawy o ochronie granicy państwowej oraz regulacji międzynarodowych w zakresie bezpieczeństwa granic.

W procesie projektowania kierunku kluczową rolę odegrały:

- nauki o bezpieczeństwie – dyscyplina wiodąca, stanowiąca fundament merytoryczny i praktyczny przygotowania zawodowego funkcjonariuszy,

- nauki prawne – wspierające proces kształcenia w zakresie znajomości przepisów, procedur administracyjnych i prawa międzynarodowego,

- nauki o polityce i administracji – umożliwiające zrozumienie struktur i mechanizmów organizacyjnych oraz kontekstu społeczno-politycznego działań służbowych.

Takie osadzenie dyscyplin naukowych (tabela 1) w koncepcji kierunku i harmonogramie studiów wynika z potrzeby kompleksowego przygotowania studentów Wyższej Szkoły Straży Granicznej do realizacji zadań związanych z:

- ochroną granicy państwowej,
- zabezpieczeniem kraju przed nielegalnymi przekroczeniami granicy przez osoby o nieuregulowanym statusie,
- kontrolą przewozu towarów wbrew obowiązującym przepisom,
- przeciwdziałaniem przestępczości zorganizowanej,
- prowadzeniem działań służbowych z poszanowaniem praw człowieka i zasad etycznych.

Dzięki integracji wiedzy z zakresu nauk o bezpieczeństwie, prawa oraz polityki i administracji absolwenci kierunku będą w pełni przygotowani do podejmowania decyzji operacyjnych i organizacyjnych, wykonywania zadań w środowisku o zmiennych warunkach oraz do pełnienia funkcji wymagających znajomości procedur, przepisów i standardów międzynarodowych.

Tabela 1.

Przyporządkowanie do dziedzin i dyscyplin nauki na kierunku studiów pierwszego stopnia „Bezpieczeństwo granicy państwowej”

Przyporządkowanie do dziedzin i dyscyplin nauki		
Dziedzina nauki	Dyscyplina naukowa	Procentowy udział dyscyplin, w którym zgodnie z programem studiów uzyskiwane są efekty uczenia się
Dziedzina nauk społecznych	Nauki o bezpieczeństwie (dyscyplina wiodąca)	80%
	Nauki prawne	20%
Razem:		100%

4. Cele kształcenia na kierunku

Cele kształcenia na kierunku:

- Przygotowanie studentów do samodzielnego wykonywania zadań służbowych w Straży Granicznej na poziomie podoficera i chorążego, w tym kontrola ruchu granicznego, postępowanie z cudzoziemcami oraz przeciwdziałanie nielegalnym przekroczeniom granicy państwowej.
- Wykształcenie wiedzy teoretycznej z zakresu nauk o bezpieczeństwie i nauk prawnych, umożliwiającej analizę, interpretację i ocenę procesów społecznych, politycznych i prawnych mających wpływ na bezpieczeństwo granicy państwowej.
- Nabycie umiejętności praktycznych związanych z realizacją zadań służbowych, w tym stosowanie taktyki interwencji, użycia środków przymusu bezpośredniego i broni palnej, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
- Rozwijanie kompetencji językowych, w tym w zakresie języka obcego specjalistycznego, niezbędnych do współpracy międzynarodowej, prowadzenia kontroli granicznej i wykonywania obowiązków służbowych w środowisku wielojęzycznym.
- Kształtowanie kompetencji interpersonalnych i międzykulturowych, umożliwiających efektywną komunikację, współpracę w zespole oraz przestrzeganie zasad poszanowania praw człowieka i przeciwdziałania dyskryminacji.
- Wykształcenie postaw odpowiedzialności zawodowej, świadomości etycznej i samokształcenia przez całe życie, umożliwiających świadome podejmowanie decyzji w sytuacjach kryzysowych i stresogennych.
- Przygotowanie do specjalistycznych zadań w wybranych obszarach, takich jak działania operacyjno-śledcze, prowadzenie czynności wobec cudzoziemców, ochrona granicy państwowej i kontrola ruchu granicznego, zgodnie z wybraną specjalizacją studiów.
- Wzmacnianie sprawności fizycznej oraz kompetencji praktycznych związanych z bezpieczeństwem, w tym obsługi sprzętu technicznego i udziału w ćwiczeniach terenowych, warsztatach i praktykach zawodowych.
- Kształtowanie umiejętności organizacji pracy własnej i zespołu, planowania zadań, zarządzania zasobami oraz pełnienia funkcji kierowniczych niższego szczebla w jednostkach Straży Granicznej

5. Sylwetka absolwenta kierunku studiów

Ukończenie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym na kierunku „Bezpieczeństwo granicy państwowej” zapewni zdobycie wiedzy, umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinach nauk o bezpieczeństwie i nauk prawnych.

Nabyta wiedza z powyższych dyscyplin, stanowi podbudowę dla rozumienia struktur, instytucji, zjawisk i procesów społecznych oraz istoty i znaczenia bezpieczeństwa granicy państwowej w aspekcie realizacji zadań służbowych. Absolwent zostanie wyposażony w podstawową wiedzę w zakresie podziału władzy w państwie, jego struktury i ustroju oraz zadań i zasad funkcjonowania organów państwowych, a także organów administracji publicznej w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, w szczególności miejsca, zadań i zasad funkcjonowania Straży Granicznej.

Absolwent będzie posiadał umiejętność interpretowania oraz analizowania zjawisk bezpośrednio związanych z bezpieczeństwem granicy państwowej w skali lokalnej, regionalnej i państwowej. Będzie legitymował się umiejętnościami w zakresie użycia i wykorzystania broni palnej oraz stosowania środków przymusu bezpośredniego w sposób bezpieczny, z poszanowaniem praw i godności człowieka. Absolwent będzie przygotowany do rozwiązywania problemów zawodowych, komunikowania się z otoczeniem, sprawnego posługiwania się sprzętem i dostępnymi środkami informacji, jak również współdziałania w realizacji powierzonych zadań i aktywnego uczestniczenia w pracy grupowej.

Absolwent studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym na kierunku „Bezpieczeństwo granicy państwowej”, po spełnieniu wszystkich warunków przewidzianych programem studiów i uzyskaniu pozytywnego wyniku z egzaminu dyplomowego obejmującego również kompetencje określone dla chorążego SG, otrzyma tytuł zawodowy licencjata oraz stopień młodszego chorążego Straży Granicznej. Do czasu rozszerzenia oferty szkoleniowej Wyższej Szkoły Straży Granicznej o studia drugiego stopnia, pozwalające uzyskać tytuł magistra i pierwszy stopień w korpusie oficerskim, absolwent będzie miał możliwość dalszego uzupełnienia wykształcenia w innych uczelniach wedle określonych przez nie zasad.

Poza ofertą studiów pierwszego, jak i w przyszłości drugiego stopnia, absolwenci Wyższej Szkoły Straży Granicznej, podobnie jak pozostali funkcjonariusze SG, mają zapewnioną możliwość korzystania z oferty doskonalenia zawodowego w ramach systemu LLL (Lifelong Learning).

6. Konstrukcja programu studiów

Łączny czas studiów w Wyższej Szkole Straży Granicznej wynosi 6 semestrów, podczas których student uzyskuje 188 punktów ECTS. Studia realizowane są wyłącznie w formie stacjonarnej. Poszczególne semestry powstały w oparciu o obecnie funkcjonujące etapy kształcenia zawodowego funkcjonariuszy Straży Granicznej, z uwzględnieniem wymagań kompetencyjnych wynikających z 6 poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK). Przyjęto semestralny cykl szkoleniowy:

- 1 rok, semestr I – kształcenie odpowiada szkoleniu podstawowemu;
- 1 rok, semestr II – kształcenie odpowiada szkoleniu podoficerskiemu, w tym praktyka zawodowa – część I, ogólna realizacja zadań podoficera SG;
- 2 rok, semestr III – kształcenie specjalistycznych kompetencji zawodowych;
- 2 rok, semestr IV – kształcenie specjalistycznych kompetencji zawodowych, w tym praktyka zawodowa – część II (ogólna) i część III (praktyka specjalizacyjna w wybranej specjalizacji);
- 3 rok, semestr V – kształcenie odpowiada szkoleniu chorążych;
- 3 rok, semestr VI – kształcenie odpowiada szkoleniu chorążych, w tym praktyka zawodowa – część IV, specjalizacyjna.

Po ukończeniu pierwszego roku student uzyskuje kwalifikacje zawodowe przypisane podoficerowi Straży Granicznej i może samodzielnie realizować zadania służbowe. W semestrach I–II (34 pkt ECTS i 33 pkt ECTS) studenci zdobywają wiedzę i umiejętności z zakresu szkolenia zawodowego podstawowego i podoficerskiego funkcjonariuszy Straży Granicznej. Obejmuje to przepisy prawne krajowe i unijne, procedury służbowe, kontrolę ruchu granicznego, technologie informatyczne w ochronie granicy, taktyki i techniki interwencji oraz użycie broni palnej i środków przymusu bezpośredniego. Studenci będą potrafili m.in. przeprowadzać kontrolę drogową pojazdu, zatrzymać osobę w sposób bezpieczny i z poszanowaniem praw człowieka, weryfikować dokumenty i tożsamość osób oraz dokumentować wykonywane czynności. Efekty teoretyczne obejmują podstawy prawa, psychologii oraz kompetencje sprawnościowe związane z użyciem broni i taktyką interwencji.

Na drugim roku studenci objęci są kształceniem w zakresie specjalistycznych kompetencji zawodowych. Semestr III (29 pkt ECTS) obejmuje przedmioty zawodowe związane z postępowaniem wobec cudzoziemców, przeciwdziałaniem nielegalnym przekroczeniom granicy państwowej, prowadzeniem postępowań administracyjnych oraz doskonaleniem sprawności i umiejętności interwencji, w tym użycia broni palnej. W ramach semestru III

realizowane są również zajęcia językowe (angielski lub niemiecki) oraz podstawy kryminologii, kryminalistyki i wiktymologii. Studenci wybierają także przedmioty do wyboru, które rozwijają kompetencje w zakresie prawa unijnego, filozofii, logiki, edukacji międzykulturowej oraz zwalczania przestępczości zorganizowanej, w tym zapobiegania handlowi ludźmi.

Po semestrze III studenci dokonują wyboru jednej z trzech specjalizacji, realizowanej w semestrze IV: realizacja czynności operacyjno-śledczych, prowadzenie czynności wobec cudzoziemców lub realizacja działań w ochronie granicy państwowej i kontroli ruchu granicznego. Po semestrze IV studenci biegle posługują się terminologią specjalizacyjną i wykonują podstawowe zadania w wybranym obszarze. Elementem praktycznej weryfikacji są zajęcia praktyczne, których liczba punktów ECTS wynosi od 33 do 34, w zależności od specjalizacji.

Semestry V i VI trzeciego roku poświęcone są nabyciu zaawansowanych kompetencji w organizacji ochrony granicy państwowej, planowaniu i zarządzaniu zasobami ludzkimi, posługiwaniu się aplikacjami informatycznymi oraz kierowaniu zespołem i pełnieniu funkcji kierowniczych niższego szczebla. Studenci rozwijają również kompetencje językowe, wybierając język angielski, niemiecki lub rosyjski. Liczba punktów ECTS w tych semestrach wynosi od 27 do 31, w zależności od specjalizacji. Po ukończeniu studiów i zdaniu egzaminu dyplomowego absolwenci uzyskują tytuł zawodowy licencjata oraz stopień młodszego chorążego Straży Granicznej.

Program przewiduje również rozwój kompetencji fizycznych i prozdrowotnych, ze szczególnym uwzględnieniem wychowania fizycznego (140 godzin, zaliczenie z oceną w semestrach I–II), szkolenia strzeleckiego oraz zajęć z taktyki i technik interwencji (łącznie 300 godzin w trakcie studiów). Praktyka zawodowa obejmuje 6 miesięcy (960 godzin) i stanowi ponad 50% punktów ECTS studiów (139 pkt, 73,94%).

W zakresie kształcenia językowego przewidziano 120 godzin lektoratu (8 pkt ECTS) oraz 60 godzin specjalistycznych zajęć językowych (4 pkt ECTS) dotyczących terminologii służb granicznych, w tym symulacji działań granicznych.

Program studiów został skonstruowany tak, aby zapewnić spójne połączenie wiedzy teoretycznej i praktycznych kompetencji, umożliwiając osiągnięcie efektów uczenia się w naukach o bezpieczeństwie i naukach prawnych, rozwój kompetencji językowych, sprawnościowych i prozdrowotnych, zgodnie z wymaganiami ustawowymi i standardami zawodowymi.

7. Praktyki zawodowe

Wyższa Szkoła Straży Granicznej zapewnia studentom możliwość odbywania obowiązkowych praktyk zawodowych w wymiarze określonym programem studiów i programem praktyk, co będzie wynikało z zawartych w tym zakresie porozumień z jednostkami organizacyjnym Straży Granicznej.

Ze względu na specyfikę kierunku studiów, miejscami odbywania praktyk są macierzyste jednostki organizacyjne Straży Granicznej, do których został przyjęty funkcjonariusz w procesie rekrutacyjnym, na stanowiskach przewidzianych przez pion kadrowy danej jednostki. W przypadku, gdy macierzysta jednostka organizacyjna SG nie zapewni możliwości osiągnięcia przez studenta wszystkich efektów uczenia się określonych w programie praktyki zawodowej, zostanie on skierowany do jednostki organizacyjnej na granicy zewnętrznej. Rozwiązanie to pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się na poszczególnych etapach kształcenia, zapoznanie studentów ze specyfiką służby w miejscu przyszłego jej pełnienia oraz utrwalenie wiedzy i jej bezpośrednie przełożenie na praktyczne umiejętności i kompetencje.

Prezentowane podejście do praktyk zawodowych stanowi ściśle powiązanie realizacji programu studiów na kierunku „Bezpieczeństwo granicy państwowej” z faktycznym realizowaniem zadań w przyszłym miejscu pełnienia służby. Jednocześnie możliwość realizacji praktyki zgodnie z wybraną specjalizacją, pozwala studentowi kierować własną ścieżką rozwoju zawodowego zgodnie z posiadanymi zainteresowaniami, predyspozycjami oraz wiedzą nabytą na pierwszym roku studiów.

Główne cele praktyk zawodowych to:

- poznanie struktury organizacyjnej macierzystej jednostki organizacyjnej SG, zasad i sposobu jej funkcjonowania (podstawy prawne, zadania, organizacja służby, obszary działalności, procedury organizacyjne, podział kompetencji, zasady planowania służby i system kontroli);
- poznanie rodzajów i sposobów prowadzenia dokumentacji służbowej;
- aktywizowanie studentów do podejmowania działań związanych z własnym rozwojem zawodowym;
- wykonywanie zadań związanych z programem praktyki we współdziałaniu z doświadczonymi funkcjonariuszami SG lub w zespole;
- nabywanie kompetencji zawodowych (interpersonalnych, praktycznych, społecznych).

Podczas studiów, student jest zobowiązany do odbycia sześciomiesięcznej praktyki zawodowej w wymiarze 960 godzin dydaktycznych (720 godzin zegarowych), której przyporządkowano 32 pkt. ECTS. Praktyki odbywać się będą w II (14 pkt. ECTS), IV (14 pkt. ECTS) i VI (4 pkt. ECTS) semestrze studiów.

Opracowany przez Wyższą Szkołę Straży Granicznej cykl kształcenia zakłada, że po ukończeniu pierwszego roku, student nabędzie kwalifikacje zawodowe przypisane podoficerowi Straży Granicznej i będzie mógł samodzielnie realizować zadania służbowe. Dzięki temu ukończenie II semestru studiów, pozwoli na włączanie studentów w rzeczywiste działania służbowe jednostek organizacyjnych Straży Granicznej, już podczas realizowanej praktyki zawodowej. Współpraca z doświadczonymi funkcjonariuszami Straży Granicznej, poznanie faktycznych uwarunkowań realizacji zadań w służbie granicznej i specyfiki funkcjonowania poszczególnych pionów merytorycznych Straży Granicznej, jednocześnie stanowi dodatkowy atut praktyki ułatwiający studentom podjęcie decyzji w sprawie dokonania wyboru specjalizacji na drugim roku studiów.

Na drugi rok studiów przewidziano objęcie studentów kształceniem specjalistycznych kompetencji zawodowych. Z tego powodu praktyka zawodowa realizowana na IV semestrze została ukierunkowana na wykazanie przez studentów nabytych specjalistycznych kompetencji dotyczących poszczególnych kwalifikacji czy uprawnień, uregulowanych odrębnymi przepisami. Dodatkowo student będzie mógł zapoznać się z praktyczną realizacją zadań w ramach wybranej przez siebie specjalności, w odpowiednich pionach działalności służbowej Straży Granicznej.

Z uwagi na to, że trzeci rok studiów przypisany został obecnemu profilowi absolwenta szkoły chorążych SG i poświęcony nabywaniu zaawansowanych kompetencji w obszarze organizacji ochrony granicy państwowej, praktyka zawodowa w trakcie VI semestru ukierunkowana została wyłącznie na wybraną przez studenta specjalizację.

Szczegółowe zasady realizacji oraz zaliczania praktyk określa Regulamin praktyk zawodowych studentów w Wyższej Szkole Straży Granicznej, stanowiący załącznik do Zarządzenia nr 4 Rektora-Komendanta WSSG z dnia 24 stycznia 2025 r. w *sprawie zasad, trybu odbywania, zaliczania oraz hospitowania praktyk zawodowych studentów w Wyższej Szkole Straży Granicznej* (z póź. zm.).

8. Opis działań na rzecz doskonalenia programu studiów oraz zapewniania jakości kształcenia

8.1. Polityka jakości kształcenia Wyższej Szkoły Straży Granicznej

30 grudnia 2024 r. Senat Wyższej Szkoły Straży Granicznej przyjął uchwałę w sprawie „Polityki jakości kształcenia Wyższej Szkoły Straży Granicznej”. Dokument ten określa zasady i mechanizmy zapewnienia wysokiej jakości procesu kształcenia, w tym monitorowania efektów uczenia się, doskonalenia programów studiów oraz uwzględniania opinii interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych. Polityka jakości kształcenia stanowi podstawę systematycznego rozwoju i doskonalenia kierunków studiów prowadzonych w Uczelni, zapewniając spójność działań edukacyjnych z misją i celami strategicznymi Wyższej Szkoły Straży Granicznej.

Zasadniczym celem Polityki Jakości Kształcenia Wyższej Szkoły Straży Granicznej jest zapewnienie edukacji na najwyższym poziomie, w taki sposób, aby absolwenci: posiadali wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne na poziomie stawiającym ich w czołówce specjalistów z zakresu ochrony granic w całej Europie; byli w pełni przygotowani do realizacji zadań służbowych przewidzianych dla wszystkich korpusów i różnych stanowisk służbowych w formacji; byli przygotowani do wyzwań współczesnego świata oraz potrzeb i oczekiwań zmieniających się warunków i standardów służby.

Polityka Jakości Kształcenia Wyższej Szkoły Straży Granicznej ukierunkowana jest na:

- zapewnianie spójności kształcenia na prowadzonych kierunkach z Polską Ramą Kwalifikacji oraz regulacjami i standardami międzynarodowymi (w szczególności z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz uchylenia rozporządzeń (UE) nr 1052/2013 i (UE) 2016/1624 (Dz. U. UE. L 295 z 2019 r. s. 1);
- ciągłe doskonalenie programów studiów na prowadzonych kierunkach,
- poszerzanie, aktualizację i dostosowywanie oferty edukacyjnej zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami formacji oraz funkcjonariuszy Straży Granicznej,
- angażowanie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w budowanie programów studiów i ocenę jakości kształcenia w Wyższej Szkoły Straży Granicznej,
- zapewnianie wysokiego poziomu merytorycznego i dydaktycznego kadry akademickiej, w tym zatrudnianie wysoko wykwalifikowanej kadry,

- promowanie rozwoju kadry akademickiej i wspierającej; stałe doskonalenie kompetencji zawodowych kadry dydaktycznej poprzez uczestniczenie w praktykach zawodowych, stażach i innych działaniach ukierunkowanych na praktyczne wykonywanie zadań służbowych,
- rozwój współpracy międzynarodowej w zakresie działalności naukowej oraz wyjazdów kadry i studentów do partnerskich uczelni lub ośrodków zagranicznych,
- monitorowanie i analizę procesu kształcenia, w tym weryfikację i walidację efektów uczenia się, ocenę jakości programów studiów i prowadzonych zajęć oraz ocenę działań na rzecz doskonalenia systemu wsparcia dla studentów,
- cykliczne badania jakości kształcenia wśród studentów,
- monitorowanie losów zawodowych absolwentów,
- stałe modernizowanie infrastruktury dydaktycznej, naukowej i socjalnej,
- uznanie ciągłości procesu kształcenia i stałe jego doskonalenie,
- informowanie o jakości kształcenia w Wyższej Szkole Straży Granicznej,
- zapewnienie interesariuszom zewnętrznym, w tym absolwentom szkół średnich, kandydatom na studia oraz pracodawcom, odpowiednich informacji o jakości kształcenia w Wyższej Szkole Straży Granicznej oraz poziomie wykształcenia absolwentów.

Realizacja przyjętej polityki jakości odbywa się:

- w orientacji na studenta, gdzie Uczelnia jest zależna od odbiorców procesu kształcenia (studentów i formacji) i powinna dążyć do spełniania ich wymagań i oczekiwań w szczególności z założeniem, że tworzenie wartości ukierunkowanych na osoby uczące się powoduje, że odczuwają oni satysfakcję z tytułu podnoszenia własnych kompetencji,
- z poszanowaniem zasady równości szans i niedyskryminacji, rozumianej jako umożliwienie wszystkim zainteresowanym osobom sprawiedliwego, pełnego uczestnictwa we wszystkich dziedzinach życia społeczności akademickiej na jednakowych zasadach,
- z poszanowaniem zasady transparentności, wyrażonej poprzez dostęp do dokumentów polityki jakości interesariuszom zewnętrznym i wewnętrznym (BIP) oraz dokumentacji szczegółowej związanej z członkami społeczności akademickiej związanej z procesami w Uczelni w systemie USOS z uwzględnieniem ochrony danych osobowych,
- z uwzględnieniem podejścia procesowego, zgodnie z którym działania podejmowane w Uczelni w powiązaniu z posiadanymi zasobami zmierzają do osiągnięcia oczekiwanych

efektów uczenia się, a pożądany wynik można osiągać z większą efektywnością, jeśli działania te i związane z nimi zasoby są zarządzane jako zaplanowany proces,

- kompleksowo, przez systemowe podejście do zarządzania, zidentyfikowanie, zrozumienie procesów i wzajemnych powiązań między nimi oraz zarządzanie tymi procesami jako systemem, co przyczyni się do zwiększenia skuteczności oraz efektywności Wyższej Szkoły Straży Granicznej w osiąganiu celów kształcenia,
- z zaangażowaniem kadr, mając na względzie założenie, że pracownicy i ich kompetencje są najwartościowszym zasobem Uczelni, a ich świadomy udział w działaniach USZJK wpływa na podniesienie jakości kształcenia i spełnienie oczekiwań interesariuszy.

Wszyscy członkowie społeczności akademickiej tj. władze, nauczyciele akademicy, pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi oraz studenci Wyższej Szkoły Straży Granicznej są zobowiązani realizować Politykę Jakości Kształcenia Wyższej Szkoły Straży Granicznej i dbać swoją postawą o dobry wizerunek Uczelni.

8.2. Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia

Narzędziem realizacji polityki projakościowej Wyższej Szkoły Straży Granicznej w zakresie kształcenia studentów na projektowanym kierunku studiów jest Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia (USZJK), przyjęty Uchwałą Senatu nr 26/2024 z dnia 30 grudnia 2024 r. (z późn. zm.) System uwzględnia standardy akademickie, dobre praktyki oraz aktualny stan rozwoju wiedzy zarządzania jakością kształcenia. Uwzględnia także doświadczenia związane z zapewnianiem jakości w ramach Centralnego Ośrodka Szkolenia Straży Granicznej w Koszalinie, na podstawie którego powstała Wyższa Szkoła Straży Granicznej. Na końcu niniejszego podrozdziału uwzględniono także krótki opis dotychczasowych działań USZJK w pierwszym roku akademickim funkcjonowania Uczelni.

Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia jest kompleksowym zbiorem systematycznie i świadomie prowadzonych działań opartych na przemyślanych i powszechnie przyjętych procedurach oraz wytycznych, odnoszących się do wszystkich kierunków, profili, poziomów i form kształcenia realizowanych w Wyższej Szkoły Straży Granicznej. Obejmuje każdy z obszarów mających wpływ na przebieg kształcenia i jego rezultaty. Procedury USZJK dotyczą przede wszystkim: tworzenia, okresowego przeglądu i modyfikacji programów studiów; oceny stopnia osiągania przez studentów efektów uczenia się na każdym etapie procesu kształcenia; systemu weryfikacji efektów uczenia się z uwzględnieniem weryfikacji

bieżącej i systemowej; badania losów zawodowych absolwentów Uczelni i sposobu wykorzystywania wyników tego badania; oceny osób prowadzących zajęcia dydaktyczne oraz pracowników wspierających (administracyjnych) Uczelni z uwzględnieniem ocen dokonywanych przez studentów; oceny zasobów materialnych Uczelni, w tym infrastruktury dydaktycznej i poziomu wsparcia udzielanego studentom; sposobów i zasad gromadzenia, analizowania i przetwarzania danych związanych z procesem kształcenia; oceny dostępności i aktualności informacji; ewaluacji i rozwoju działania samego USZJK.

Funkcjonowanie USZJK ma na celu w szczególności wspieranie realizacji przyjętej polityki jakości i celów strategicznych w zakresie kształcenia, monitorowanie poziomu jakości kształcenia w Uczelni, identyfikowanie i niwelowanie braków oraz słabych stron procesu kształcenia, jak również systematyczne podnoszenie poziomu jakości kształcenia w Wyższej Szkole Straży Granicznej.

U podstaw wszystkich działań związanych z zapewnieniem jakości leży podwójny cel, jakim jest ewaluacja i doskonalenie. Razem budują one zaufanie do wyników osiąganych przez Uczelnię. Skutecznie wdrożony system zapewniania jakości dostarcza Wyższej Szkole Straży Granicznej oraz interesariuszom zewnętrznym odpowiednich informacji (wiedzy) o jakości działań Uczelni (ewaluacja), a także dostarcza zaleceń, w jaki sposób Wyższa Szkoła Straży Granicznej może poprawić swoje działania (doskonalenie). Monitorowanie jakości i jej poprawa są zatem wzajemnie powiązane.

Sam USZJK również będzie podlegał ewaluacji i doskonaleniu pod kątem pięciu kluczowych kryteriów:

- kompleksowość/systemowość - obejmowanie wszystkich informacji, danych, działań i interesariuszy kluczowych dla danego procesu związanego z kształceniem w Wyższej Szkole Straży Granicznej,
- spójność - podporządkowanie działań określonej celowi związanemu z zapewnianiem jakości kształcenia i zharmonizowanie z innymi działaniami prowadzonymi w USZJK umożliwiające dokonywanie odpowiednich analiz i porównań w skali Uczelni,
- powtarzalność - nieustająca cykliczność wynikająca z typowego cyklu Deminga, pozwalająca planować i wdrażać przemyślane działania, oceniać ich skuteczność, a następnie poprawiać ewentualne niedoskonałości,

- rzetelność - oparcie na pełnych, sprawdzonych i aktualnych danych, które dają odpowiednią podstawę do podejmowania decyzji związanych z zapewnianiem jakości kształcenia,
- skuteczność - osiąganie przyjętych autonomicznie celów i zamierzeń związanych z zapewnianiem odpowiedniego poziomu jakości kształcenia oraz jego stopniowym podnoszeniem.

Odpowiedzialność i realizacja zadań związanych z zapewnianiem jakości kształcenia rozciąga się przez pełny zakres struktury organizacyjnej, poczynając od kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne, która w pierwszej kolejności jest zobowiązana do należytej dbałości o jakość prowadzonych zajęć, w tym m.in. bieżącą aktualizację treści programowych (w oparciu o najnowsze wyniki badań, metodyki działania, itp.) czy też nieustanne podnoszenie kompetencji, w tym dydaktycznych.

Na szczeblu wyższym, za dbanie o odpowiedni poziom jakości zajęć dydaktycznych odpowiadają kolejno: bezpośredni przełożeni (kierownicy zespołów) a następnie kierownicy zakładów, nadzorujący zajęcia dydaktyczne realizowane przez podległych im nauczycieli akademickich oraz inne osoby, którym będzie powierzono prowadzenie zajęć w obszarze właściwości merytorycznej zakładu. Do ich zadań należy m.in. ewaluacja losowo wybranych: prac etapowych studentów w celu oceny prawidłowości weryfikacji uzyskania efektów uczenia się; kart przedmiotów (sylabusów) w celu oceny ich kompletności, aktualności, itp. Kierownicy dokonują przeglądów m.in. rozkładu ocen w ramach przedmiotów realizowanych w ich zakładzie, arkuszy hospitacyjnych, zbiorczych raportów dotyczących ankiet ewaluacji zajęć dydaktycznych.

Na szczeblu ogólnouczelnianym, w zakresie bieżących działań związanych z funkcjonowaniem USZJK, zadania realizuje Zespół do spraw Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, we współpracy z osobą odpowiedzialną za koordynowanie działań ewaluacyjno-doskonających, tj. Koordynatorem ds. Jakości Kształcenia (dalej: „Koordynator”) powołany Decyzją nr 16 Rektora-Komendanta WSSG z dnia 12 czerwca 2026 r.

Do zadań Koordynatora należy w szczególności: koordynowanie prac nad doskonaleniem Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, inicjowanie i koordynowanie działań projakościowych w porozumieniu z Prorektorem do spraw Kształcenia - Zastępcą Komendanta, kierownikami komórek organizacyjnych Wyższej Szkoły Straży Granicznej realizującymi zadania związane z prowadzeniem działalności dydaktycznej i jej zabezpieczeniem,

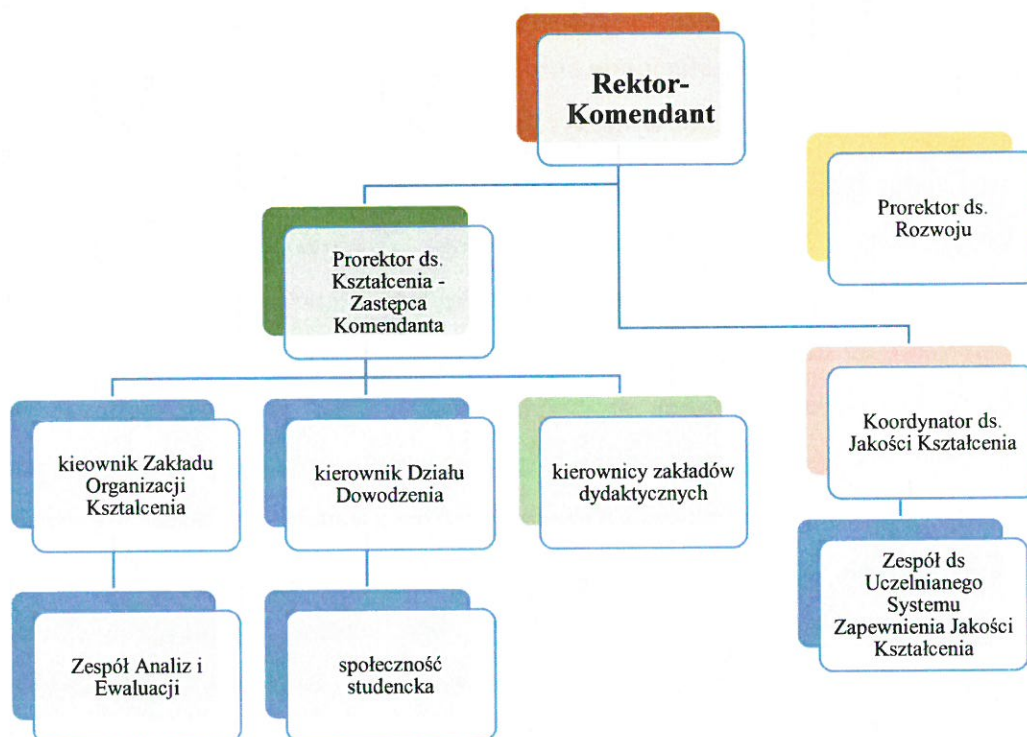
przedstawianie Prorektorowi do spraw Rozwoju propozycji działań związanych z doskonaleniem USZJK, inicjowanie działań i współpraca w zakresie tworzenia projektów wewnętrznych regulacji dotyczących zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia oraz upowszechnianie dobrych praktyk w tym zakresie, inicjowanie, organizacja, monitorowanie oraz przeprowadzanie oceny funkcjonowania USZJK na poziomie komórek organizacyjnych Uczelni prowadzących działalność dydaktyczną.

Koordynator realizuje swoje zadania przy wsparciu Zespołu ds. Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Do zadań tego Zespołu należy: przygotowywanie i doskonalenie ogólnouczelnianych procedur służących zapewnianiu jakości kształcenia, opiniowanie narzędzi służących ocenie jakości kształcenia w Uczelni, monitorowanie wyników oceny jakości kształcenia komórek organizacyjnych Uczelni w poszczególnych obszarach działalności dydaktycznej i organizacyjnej, współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym i innymi jednostkami akademickimi i naukowymi oraz jednostkami organizacyjnymi Straży Granicznej w zakresie wypracowywania działań projakościowych, wykorzystywanie wyników analizy z monitorowania karier zawodowych absolwentów, opinii pracodawców oraz organizacji praktyk przy opracowywaniu procedur służących zapewnianiu jakości kształcenia, upowszechnianie przyjętych rozwiązań projakościowych w komórkach organizacyjnych Uczelni związanych z organizacją i realizacją procesu dydaktycznego, formułowanie wniosków i rekomendacji dotyczących doskonalenia jakości kształcenia w Uczelni i przedstawianie ich Rektorowi - Komendantowi Uczelni za pośrednictwem Prorektora do spraw Rozwoju.

Podmiotem odpowiedzialnym za całłościowy nadzór nad jakością kształcenia jest Prorektor do spraw Kształcenia – Zastępca Komendanta przy wsparciu Prorektora do spraw Rozwoju (rys. 1)

Wsparcie administracyjne procesów związanych z zapewnianiem i doskonaleniem jakości kształcenia realizuje Zespół Analiz i Ewaluacji działający w ramach Zakładu Organizacji Kształcenia. Zespół odpowiada m.in. za techniczne realizowanie działań ewaluacyjnych, gromadzenie i przetwarzanie niezbędnych danych oraz techniczne opracowywanie zestawień, raportów, itp. na potrzeby analiz prowadzonych przez zakłady i Zespół.

**Schemat Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia Wyższej Szkoły
Straży Granicznej**

8.3. Udział interesariuszy w ocenie jakości kształcenia

Program studiów oraz sposób jego realizacji, a także organizacja studiów na projektowanym kierunku studiów będzie podlegać monitorowaniu i ocenie, zarówno w trakcie realizacji studiów, jak i po jego zakończeniu. W monitorowanie i oceny, a także w późniejszym etapie doskonalenia programu, będą włączani przedstawiciele interesariuszy wewnętrznych, a w szczególności studenci oraz nauczyciele akademicy (wspierani przez pozostałe osoby, którym powierzone zostaną zajęcia dydaktyczne). Ponadto zapewniony jest także udział interesariuszy zewnętrznych, do których w szczególności zaliczyć można przedstawicieli Komendy Głównej Straży Granicznej, przedstawicieli poszczególnych oddziałów Straży Granicznej, czy też przedstawicieli organu nadzorującego – ministra właściwego ds. wewnętrznych. Docelowo planuje się także włączenie przyszłych absolwentów Wyższej Szkoły Straży Granicznej.

Najistotniejszym podmiotem udzielającym informacji oraz oceniającym proces kształcenia są studenci. Ocenie podlega program studiów (w tym jego składowe elementy), zakładane metody i rzeczywisty sposób prowadzenia zajęć oraz jakość przekazywanej wiedzy, zasady bieżącego oceniania i egzaminowania, organizacja studiów pod względem zabezpieczenia logistycznego, wsparcie studentów ze strony kadry, otwartość kadry kierowniczej na potrzeby studentów i udział w organizowanych spotkaniach z przedstawicielami społeczności studenckiej.

Informacji dotyczących programu studiów, w szczególności osiągania efektów uczenia się, nauczanych treści i kształconych umiejętności oraz kompetencji, a także organizacyjnej strony procesu kształcenia dostarcza także kadra dydaktyczna oraz wspierająco kadra zapewniająca administracyjne wsparcie procesu kształcenia.

Odnosząc się do interesariuszy zewnętrznych, statut Wyższej Szkoły Straży Granicznej przewiduje funkcjonowanie Rady Programowej i Konwentu, jako organów opiniotwórczo-doradczych Rektora-Komendanta. Rada Programowa będzie się składać z przedstawicieli Komendy Głównej Straży Granicznej oraz przedstawicieli jednostek organizacyjnych Straży Granicznej i ośrodków szkolenia Straży Granicznej. Jej zadaniem będzie przede wszystkim opiniowanie i doradzanie w sprawach dotyczących kształcenia funkcjonariuszy Straży Granicznej. Jednocześnie będzie stanowić odpowiednie powiązanie działania Uczelni z wszystkimi kluczowymi jednostkami organizacyjnymi Straży Granicznej, zapewniając szybką informację zwrotną o potrzebach formacji, które mogą być niezwłocznie implementowane do procesu kształcenia. Pierwszy Konwent Wyższej Szkoły Straży Granicznej został powołany decyzją nr 62/2024 Rektora Komendanta z dnia 24 czerwca 2024 r. W skład Konwentu wchodzi: gen. bryg. SG dr Piotr Boćko – Przewodniczący Konwentu, Rektor-Komendant Uczelni; Mariusz Kasprzyk – Dyrektor Centrum Obsługi Projektów Europejskich Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji; prof. UAM dr hab. Jacek Schmidt – Profesor UAM w Zakładzie Etnologii, Instytutu Antropologii i Etnologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; prof. UJ dr hab. Dariusz Niedźwiedzki – Profesor UJ w Zakładzie badań nad zmianami społecznymi w Europie, Instytutu Studiów Europejskich Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie; ppłk SG Paweł Hołoweńko – Dyrektor Zarządu do spraw Cudzoziemców Komendy Głównej Straży Granicznej; ppłk SG Aleksander Ulański – Zastępca Dyrektora Zarządu do Spraw Cudzoziemców Komendy Głównej Straży Granicznej. To osoby, których wiedza i doświadczenie wspierają rozwój Wyższej Szkoły Straży Granicznej. Zadania Konwentu mają charakter doradczy dla Rektora-Komendanta w zakresie szeroko rozumianego rozwoju Uczelni, co uwzględnia także wsparcie doradcze w obszarze rozwoju prowadzonych

przez Uczelnię kierunków studiów, w tym wnioskowanego kierunku „Bezpieczeństwo granicy państwowej”.

Spośród interesariuszy zewnętrznych, po zakończeniu pierwszego cyklu kształcenia studiów, do działań na rzecz doskonalenia jakości kształcenia włączani będą również absolwenci i ich bezpośredni przełożeni. Z perspektywy specyfiki kształcenia funkcjonariuszy Straży Granicznej, szczególnie istotne będzie wnikliwe obserwowanie długofalowych efektów kształcenia, w szczególności w obszarze wpływu absolwentów kierunku na pozytywne zmiany w ich jednostkach macierzystych. W tym celu realizowane będą regularne badania wśród absolwentów Uczelni i ich przełożonych, co pozwoli na ewaluację programu studiów, zidentyfikowanie i zniwelowanie luk kompetencyjnych, określenie potrzeb oraz aktualizację treści. W odniesieniu do wnioskowanego kierunku studiów, badanie skutków będzie mieć charakter przyspieszony, co wynikać będzie z niestacjonarnej formy studiów. Studenci tego kierunku będą mogli wdrażać nowe kwalifikacje do pracy zawodowej bezpośrednio po zakończeniu poszczególnych zajęć jeszcze w trakcie studiowania, co sprzyjać będzie szybszej weryfikacji nabytych kompetencji w praktyce i stanowić będzie stosowny feedback.

Mając na uwadze powyższe, aktualizacja programu studiów lub opracowanie kolejnych programów dla nowych kierunków odbywa się i będzie odbywać się przy udziale bezpośrednich odbiorców oferty edukacyjnej Uczelni, a także przedstawicieli komórek organizacyjnych Komendy Głównej Straży Granicznej i jednostek organizacyjnych Straży Granicznej, którzy na bieżąco oceniają i wskazują kompetencje zawodowe oczekiwane od absolwentów z poziomu potrzeb całej formacji

8.4. Projektowanie, dokonywanie zmian i zatwierdzanie programów studiów

Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów są jednym z elementów polityki jakości kształcenia, a tym samym i Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Programy studiów są tworzone w oparciu o przepisy aktualnych aktów normatywnych odnoszących się do tego procesu, w tym ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji oraz stosownych rozporządzeń ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego i nauki, ze szczególnym uwzględnieniem rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów.

Program studiów tworzony jest w zgodzie z misją i strategią rozwoju Uczelni w oparciu o analizę potrzeb Straży Granicznej w zakresie kształcenia funkcjonariuszy legitymujących się określoną wiedzą, umiejętnościami oraz kompetencjami zawodowymi i społecznymi.

Proces projektowania i uchwalania programów studiów (w ramach nowego kierunku studiów) rozpoczyna się wnioskiem Rektora-Komendanta, w wyniku powołany przez niego zespół roboczy przygotowuje wstępną koncepcję kształcenia (w tym proponowane: nazwę kierunku; opis sylwetki absolwenta wraz ze wskazaniem tytułu zawodowego, który ma być nadawany, dyscyplinę, do której przypisane są efekty uczenia się oraz uzasadnienie utworzenia kierunku na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia wraz ze wskazaniem i opisem zapotrzebowania rynku pracy na absolwentów projektowanego kierunku. Wstępna koncepcja kształcenia jest przedstawiana na posiedzeniu zespołu w celu akceptacji poprzedzonej gruntowną analizą i dyskusją na temat koncepcji. Po akceptacji koncepcji, zespół roboczy opracowuje szczegółowo projekt programu studiów, według ustalonej kolejności: kierunkowe efekty uczenia się wraz z ich opisem i analizą zgodności z potrzebami rynku pracy; program studiów umożliwiający w pełni osiągnięcie kierunkowych efektów kształcenia przez wszystkich studentów projektowanego kierunku; karty opisu przedmiotów zgodne z wzorem określonym w Wyższej Szkole Straży Granicznej; zasady odbywania i zaliczania praktyk zawodowych na projektowanym kierunku; zasady dyplomowania na projektowanym kierunku oraz pozostałe zagadnienia.

Po uzyskaniu odpowiednich uzgodnień z ministrem właściwym ds. wewnętrznych (jeżeli są one wymagane) oraz Komendą Główną Straży Granicznej, projekt programu studiów jest także opiniowany wśród samorządu studenckiego oraz innych interesariuszy zewnętrznych ze

szczególne uwzględnieniem jednostek organizacyjnych Straży Granicznej. Po uzyskaniu opinii, zespół roboczy dokonuje niezbędnych udoskonaleń projektu i przedkłada Rektorowi - Komendantowi. Rektor - Komendant kieruje wówczas wniosek do Senatu Wyższej Szkoły Straży Granicznej o ustalenie programu studiów w przedłożonym brzmieniu, co następuje w formie uchwały Senatu.

W odniesieniu do modyfikacji programu studiów, decyzję o przystąpieniu do tego procesu podejmuje Zespół ds. Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia z inicjatywy własnej, Rektora-Komendanta lub Prorektora do spraw Kształcenia – Zastępcy Komendanta. Podejmując decyzję o uruchomieniu procesu zmiany programu studiów, Zespół analizuje dane dotyczące w szczególności: stopnia osiągania efektów uczenia się przez studentów tego kierunku; zapotrzebowania rynku pracy na absolwentów wyposażonych w efekty uczenia się przyjęte na tym kierunku; wyników ocen i innych ewaluacji dotyczących przedmiotowego kierunku studiów. Prowadzenie prac nad opracowaniem zmian do programu studiów może zostać powierzone powołanemu w tym celu zespołowi roboczemu.

W toku prac nad modyfikacją programu dokonywane są kolejno analizy i ewentualne modyfikacje:

- sylwetki absolwenta kierunku,
- kierunkowych efektów uczenia się i podporządkowanego im programu studiów,
- szczegółowych elementów procesu kształcenia (m.in. przedmiotowe efekty uczenia się; zasady i metody weryfikacji efektów; zasady oraz tryb odbywania i zaliczania praktyk zawodowych; zasady procesu dyplomowania, itp.).

Po zakończeniu prac merytorycznych nad modyfikacją programu, Zespół przygotowuje w wersji elektronicznej dokumentację tych prac, umożliwiającą analizę dokonanych zmian (tryb śledzenia zmian), obejmującą elementy, które zostały w jakimkolwiek stopniu zmodyfikowane, a w szczególności uzasadnienie, cel i szczegółowy zakres dokonanych modyfikacji. Kolejno projekt zmian programu studiów jest poddawany opiniowaniu z samorządem studenckim i innymi interesariuszami.

Po zakończeniu procesu opiniowania i uzgadniania oraz ewentualnym dokonaniu ostatnich zmian na podstawie opinii i uzgodnień, dokumentacja programu przedkładana jest Rektorowi - Komendantowi, który następnie występuje z wnioskiem do Senatu o ustalenie programu (dokonanie zmian) w formie uchwały.

Ustalenie programu studiów lub jego zmian na podstawie uchwały Senatu jest kolejno upowszechniane w ramach dostępu do informacji o kształceniu, m.in. w ramach strony

internetowej Wyższej Szkoły Straży Granicznej, jej strony podmiotowej BIP oraz na portalu wewnętrznym (intranecie).

8.5. Monitorowanie, ocena i doskonalenie realizacji procesu kształcenia

Ewaluacja programu studiów jest elementem polityki jakości kształcenia, a tym samym procedurą będącą częścią USZJK. Celem procedury ewaluacji programu jest całościowa ocena programu pod kątem: zgodności z obowiązującymi przepisami prawa, spójności z potrzebami rynku pracy, spójności wewnętrznej i podporządkowania programu kierunkowym efektom uczenia się, itp.

Ewaluacja programu studiów jest dokonywana wielowymiarowo w ramach procedur USZJK, do których można zaliczyć w szczególności:

- weryfikację formalno-prawną programu – w zakresie zapewniania zgodności programu z obowiązującymi normami prawa powszechnie obowiązującego oraz procedurami i wytycznymi, które obowiązują w Wyższej Szkole Straży Granicznej,
- monitorowanie losów absolwentów oraz opiniowanie programów przez interesariuszy – w zakresie zgodności programu studiów z potrzebami rynku pracy, w szczególności przez ocenę adekwatności przyjmowanych założeń programowych (efektów uczenia się, siatki przedmiotowej, treści przedmiotowych, itp.) z rzeczywistymi warunkami realizacji późniejszej służby w formacji Straży Granicznej,
- monitorowanie osiągania efektów uczenia się i stopnia ich osiągania – w zakresie zapewniania prawidłowości prowadzenia procesu dydaktycznego opartego na właściwej sekwencji przedmiotów, odpowiednim doborze treści kształcenia i przypisanych im metod weryfikacji, właściwym zaprojektowaniu obciążeń dydaktycznych, itp.,
- ocenę dokonywaną przez interesariuszy – w zakresie ewaluacji spełniania oczekiwań w zakresie jakości procesu dydaktycznego wśród studentów, jak również kluczowych interesariuszy zewnętrznych – Straży Granicznej (w ramach działalności Konwentu lub Rady Programowej Wyższej Straży Granicznej i innych form ewaluacji).

Zestaw odpowiednio dobranych procedur USZJK pozwala na bieżąco identyfikować ewentualne niedoskonałości programu studiów oraz uruchamiać w tym zakresie odpowiednie działania naprawcze lub doskonalące, ze zmianą programu studiów włącznie.

Ewaluacja praktyk zawodowych ma na celu zgromadzenie informacji dotyczących przebiegu, organizacji praktyki zawodowej oraz wyników uzyskanych przez studentów. Źródłem informacji jest analiza dzienników praktyk i znajdujących się w nich wpisów studentów i merytorycznego opiekuna praktyki wyznaczonego z jednostki organizacyjnej Straży Granicznej. Ponadto realizacja praktyki może zostać poddana hospitacji przez

przedstawiciela Uczelni zgodnie z przyjętą procedurą (Zarządzenie nr 4 Rektora-Komendanta WSSG z dnia 24 stycznia 2025 r. w *sprawie zasad, trybu odbywania, zaliczania oraz hospitowania praktyk zawodowych studentów w Wyższej Szkole Straży Granicznej*, z późn. zm.), której celem jest bezpośrednia obserwacja organizacji i realizacji celów praktyki, a także opinia wyrażona na miejscu realizacji praktyki przez studenta i merytorycznego opiekuna praktyki. Hospitujący praktykę sporządza sprawozdanie, w którym zawarte są spostrzeżenia dotyczące praktyki i ewentualne uwagi, stanowiące podstawę do rozważenia wprowadzenia ewentualnych zmian.

Praktyki zawodowe realizowane przez studentów kierunku „Bezpieczeństwo granicy państwowej”, wymagają szczególnych działań doskonalących, uwzględniających specyfikę ich wykonywania. Studenci między zjazdami akademickimi będą realizują praktyki w ramach normalnych zadań służbowych w Straży Granicznej, co stanowi istotny element procesu kształcenia praktycznego. W związku z tym kluczowe jest wdrożenie systemu monitorowania jakości tych praktyk, który umożliwi ocenę ich wartości dydaktycznej i zgodności z założeniami programu studiów. W ramach tych działań wprowadzono cykliczne konsultacje między opiekunami praktyk a studentami, które odbywają się zarówno w trybie stacjonarnym podczas zjazdów, jak i online. Konsultacje te pozwalają na bieżącą weryfikację postępów w realizacji celów praktyki oraz identyfikację ewentualnych barier.

Ponadto opracowano szczegółowe wytyczne dla opiekunów praktyk z jednostek organizacyjnych Straży Granicznej, które zawierają wskazówki dotyczące wspierania studentów w zdobywaniu praktycznych umiejętności związanych z rzeczywistymi warunkami pracy na posterunku. Ważnym elementem doskonalenia praktyk jest również opracowanie i wdrożenie dodatkowych materiałów dydaktycznych oraz scenariuszy działań, które umożliwiają studentom systematyczne i metodyczne nabywanie określonych kompetencji w trakcie pełnienia obowiązków służbowych. Wnioski z ewaluacji tych praktyk są omawiane na posiedzeniach Zespołu ds. Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i uwzględniane przy aktualizacji programów praktyk, co zapewnia ich ciągłe dostosowywanie do potrzeb studentów oraz wymogów wynikających z charakteru służby w Straży Granicznej.

Ewaluacja praktyk studenckich na kierunku studiów zakłada jej przeprowadzenie w odniesieniu do co najmniej 20% studentów odbywających praktyki w danym roku. Każde miejsce praktyk (jednostka Straży Granicznej) i opiekun praktyk są poddawane ewaluacji co najmniej raz na 2 lata.

Praktyki zawodowe oceniane są z uwzględnieniem spójnego zestawu kryteriów, do których należy m.in. kompletność przygotowania dokumentacji; adekwatność doboru miejsca praktyk względem kierunku i etapu realizacji programu studiów; zgodność realizowanych czynności z programem praktyk; osiągnięcie celów i efektów uczenia się; opinie opiekunów praktyk i ich przełożonych o przygotowaniu studentów do praktyk; wyniki hospitacji dokonanej przez opiekuna praktyk (ocena realizacji programu i miejsca praktyk: obszar działania, właściwość i bezpieczeństwo środowiska realizacji, praktyczność praktyki, kontakt z otoczeniem, sprawność pracy administracji, dostępność, komunikatywność); kwalifikacje opiekunów praktyk.

Oceny praktyk zawodowych dokonuje wyznaczony uczelniany opiekun praktyk według wystandaryzowanego kwestionariusza. Dokumentacja i miejsca praktyk zawodowych do oceny są określone w planie na dany rok. W ramach ewaluacji, osoba ją przeprowadzająca jest obowiązana do wnikliwej analizy danych i pisemnego podsumowania prac, które przedstawi Koordynatorowi do spraw Jakości Kształcenia. Wyniki całościowe z ewaluacji praktyk zawodowych są wnikliwie analizowane i omawiane również na posiedzeniu Zespołu ds. Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, który formułuje ewentualne szczegółowe wnioski i zalecenia oraz prezentuje je opiekunom praktyk (udział opiekunów w prezentacji jest obowiązkowy). W razie konieczności dokonania zmian w programie studiów (w tym w programie praktyk), Zespół rozpoczyna procedurę dokonania zmiany w programie studiów. Wyniki przeprowadzonej ewaluacji, planowane działania naprawcze i doskonalące lub przyczyny uniemożliwiające ich uwzględnienie, a także ich efekty są jawne. Informacja o nich w formie syntetycznej jest zamieszczona na stronie internetowej Wyższej Szkoły Straży Granicznej oraz w intranecie. Pełne dane są przekazywane opiekunom praktyk.

8.6. Monitorowanie osiągania efektów uczenia się

Monitorowanie osiągania efektów uczenia się przez studentów odbywa się w ramach monitoringu ogólnego obejmującego matrycę pokrycia efektami uczenia się oraz opinie osób prowadzących zajęcia dydaktyczne. Na koniec każdego roku akademickiego, kierownicy zakładów na podstawie sprawozdań końcowych z monitoringu ogólnego oraz monitoringu szczegółowego sporządzają syntetyczny raport podsumowujący ocenę osiągania efektów uczenia się w ramach zajęć prowadzonych w danym zakładzie. Raporty są przedkładane Koordynatorowi do spraw Jakości Kształcenia w celu dalszych analiz.

Monitoring ogólny zakłada przeprowadzenie (pod koniec każdego roku akademickiego) weryfikacji pokrycia wszystkich kierunkowych efektów uczenia się przez efekty przedmiotowe na danym kierunku studiów. Do weryfikacji wykorzystuje się matrycę pokrycia efektów uczenia się. Weryfikacji będzie dokonywał Zespół ds. Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. W przypadku zidentyfikowania kierunkowego efektu uczenia się, który nie został pokryty przez żaden z przedmiotowych efektów lub został pokryty w niewystarczającym stopniu, przewodniczący Zespołu ds. Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia informuje kierownika zakładu o konieczności dokonania korekt w zakresie karty opisu przedmiotu, w tym efektów przedmiotowych. Po dokonaniu korekt przez koordynatora przedmiotu, kierownik zakładu jest zobowiązany poinformować Zespół do spraw Jakości Kształcenia o dokonanych korektach w terminie umożliwiającym naniesienie korekt przed rozpoczęciem kolejnego roku akademickiego (nie później niż do końca września).

8.7. Narzędzia monitorowania stopnia osiągniętych efektów uczenia się

Ocena stopnia osiągniętych efektów uczenia się jest możliwa dzięki pracom etapowym, bieżącym i podsumowującym metodom weryfikacji efektów oraz będącym ich konsekwencją arkuszom ocen studenta, w tym arkuszom ocen w ramach praktyk zawodowych oraz egzaminu dyplomowego. Dodatkowo, w ramach oceny osiągania efektów uczenia się na danym kierunku studiów, szczególną uwagę zwraca się na specyfikę niestacjonarnej formy studiów. Ze względu na specyfikę kształcenia w Wyższej Szkole Straży Granicznej, zajęcia dydaktyczne mogą odbywać się na terenie Uczelni oraz w terenie poza siedzibą Uczelni umożliwiającym realizację elementów symulacyjnych kształcenia. Co do zasady zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku w trakcie minimum 4 zjazdów w semestrze, w wymiarze każdy minimum 10 dni roboczych. Dodatkowo specyfika kształcenia niestacjonarnego zakłada większą liczbę godzin samodzielnej nauki w stosunku do zajęć stacjonarnych. W związku z tym proces obejmuje w większym stopniu ocenę skuteczności samodzielnej pracy studentów oraz efektywności narzędzi wspierających tę formę nauki, takich jak materiały dydaktyczne, platformy e-learningowe oraz instrukcje do samodzielnych zadań. W ramach pracy własnej studentów w programie studiów wyodrębniono tzw. „pracę własną w wymiarze praktycznym” czyli pracę własną służącą praktycznemu przygotowaniu zawodowemu. Podczas pracy własnej (praktycznej) student samodzielnie osiąga wybrane efekty uczenia się w ramach danych zajęć przygotowując różnorodne projekty, wykonując ćwiczenia zgodnie z założeniami podanymi przez prowadzących, które następnie podlegają weryfikacji podczas zajęć praktycznych

(ćwiczenia, laboratoria i warsztaty i inne). W przypadku identyfikacji luk w osiąganiu efektów uczenia się wynikających z ograniczonego czasu zajęć kontaktowych, Zespół zarekomenduje wprowadzenie zmian w organizacji zajęć, takich jak wzmocnienie wsparcia e-learningowego, rozbudowa materiałów dydaktycznych czy wprowadzenie dodatkowych konsultacji online. Działania te mają na celu zapewnienie studentom niestacjonarnym odpowiednich szans na osiągnięcie założonych efektów uczenia się.

W ramach systemowego monitorowania stopnia osiąganych efektów uczenia się wyróżnia się na podstawie powyższego trzy kluczowe obszary, tj. zajęcia dydaktyczne, praktyki zawodowe oraz egzamin dyplomowy.

W obszarze zajęć dydaktycznych, po zakończeniu sesji egzaminacyjnej Zespół Analiz i Ewaluacji działający w ramach Zakładu Organizacji Kształcenia przygotowuje i przekazuje przewodniczącemu Zespołu ds. Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia dane obrazujące strukturę ocen wystawionych z zajęć dydaktycznych na danym kierunku w czasie minionej sesji. Struktura ocen obejmuje dane w skali kierunku i poszczególnych jego lat, w tym strukturę wszystkich ocen wystawionych w czasie sesji oraz strukturę ocen z poszczególnych rodzajów zajęć (wykłady, ćwiczenia, zajęcia w terenie itp.). Na podstawie ww. informacji Zespół ds. Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia dokonuje analizy przedstawionych danych z wykorzystaniem porównania z lat poprzednich w celu ustalenia ogólnego stopnia osiągania efektów uczenia się wyrażonego wystawionymi ocenami, występowania nieprawidłowości w osiąganiu efektów uczenia się (ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki kształcenia niestacjonarnego) lub sposobie oceniania, m.in. w postaci dużych lub stałych odstępstw od krzywej statystycznej. Z przeprowadzonych analiz Koordynator ds. jakości kształcenia we współpracy z Zespołem ds. Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia sporządza syntetyczne sprawozdanie z uwzględnieniem opisu ewentualnych nieprawidłowości oraz ewentualnych szczegółowych zaleceń, które następnie przedstawia się kierownikom zakładów i osobom prowadzącym zajęcia dydaktyczne.

Monitoring w odniesieniu do praktyk zawodowych jest realizowany w ramach ewaluacji praktyk zawodowych, przy czym jego wyniki są również omawiane na posiedzeniu Zespołu ds. Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia wspólnie z pozostałymi obszarami.

Monitoring w odniesieniu do procesu dyplomowania jest realizowany przez Zespół corocznie w ostatnim miesiącu roku akademickiego. W ramach tego monitorowania brane pod uwagę są informacje dotyczące analizy struktury ocen wystawionych w ramach procesu dyplomowania w minionym roku akademickim, tj. ocen z egzaminu dyplomowego (w tym ocen odpowiedzi na poszczególne pytania w ramach egzaminu dyplomowego), ogólne informacje o

poziomie przygotowania dyplomantów pozyskiwane od członków komisji egzaminacyjnych, opinie i dodatkowe uwagi opracowane przez specjalistów zewnętrznych (w tym opinie ekspertów Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach oceny programowej). Ww. dane są przedmiotem posiedzenia Zespołu ds. Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, który formułuje szczegółowe wnioski i zalecenia obejmujące m.in. kryteria i tryb przeprowadzenia egzaminu dyplomowego, konstrukcję programu studiów lub konstrukcję określonych przedmiotów przewidzianych tym programem. Następnie uwagi i zalecenia są prezentowane kierownikom zakładów, którzy zapoznają prowadzących z wynikami i podejmują decyzję o podjęciu ewentualnych działań naprawczych i doskonalących w ramach poszczególnych przedmiotów podległych danemu zakładowi. W razie poważniejszych rekomendacji możliwe jest uruchomienie procedury dokonania korekt programu studiów na większą skalę.

8.8. Ocena zajęć i prowadzących zajęcia dydaktyczne

W ramach modelu partycypacji interesariuszy w proces doskonalenia jakości kształcenia w Wyższej Szkole Straży Granicznej, jednym z kluczowych narzędzi jest ankietowa ocena zajęć dydaktycznych i prowadzących je osób realizowana przez studentów. Ocena ta odbywa się w każdym semestrze studiów i obejmuje wszystkich studentów. Ocenie podlegają wszyscy nauczyciele akademicki i inne osoby prowadzące zajęcia dydaktyczne, które realizują zajęcia w danym semestrze.

Podstawowymi kryteriami oceny są kwestie organizacyjne i merytoryczne prowadzonych zajęć, a samo badanie przeprowadzane jest w formie elektronicznych ankiet z wykorzystaniem narzędzia internetowego oraz w ramach wystandaryzowanego kwestionariusza uwzględniającego również pytanie otwarte. Badanie ma charakter anonimowy, a udział w nim nie jest obowiązkowy. Kwestionariusze ankiet są udostępniane studentom w formie cyfrowej przez Zespół Analiz i Ewaluacji w Zakładzie Organizacji Kształcenia, który po zakończeniu procesu ankietowania (minimum 7 dni) dokonuje wstępnej analizy zebranych ocen i udostępnia je Zespołowi ds. Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w celu dalszych analiz i podsumowania. Wyniki oceny są przedmiotem posiedzenia tego Zespołu, który formułuje szczegółowe wnioski i zalecenia. Następnie są one prezentowane kierownikom zakładów, którzy zapoznają prowadzących z wynikami i podejmują decyzję o podjęciu ewentualnych działań naprawczych i doskonalących. W przypadku ocen krytycznych (średnia poniżej 3,0) lub pisemnych komentarzy lub gdy oceniany nie zgadza się z nimi,

przeprowadzana jest indywidualna rozmowa z prowadzącym. Na podstawie otrzymanego wypełnionego kwestionariusza kierownicy zakładów przeprowadzają z ocenianym rozmowę na temat przyczyn takiego stanu i możliwości przyszłej poprawy oceny.

W pierwszej kolejności działania korygujące są ukierunkowane na doskonalenie, np. skierowanie na szkolenie lub kursy podnoszące kompetencje. W poważniejszych przypadkach dopuszczalna jest rozmowa dyscyplinująca, a nawet odsunięcie od zajęć dydaktycznych lub dalej idące kroki związane ze stosunkiem pracy.

Zbiorcze zanonimizowane wyniki przeprowadzonej oceny, planowane działania naprawcze i doskonalące lub przyczyny uniemożliwiające ich uwzględnienie, a także ich efekty są jawne. Informacja o nich w formie syntetycznej jest zamieszczana na stronie internetowej i w intranecie.

W ramach mechanizmu oceny zajęć przewidziane jest także prowadzenie hospitacji dydaktycznych, którym podlegają wybrani nauczyciele akademicy i inne osoby prowadzące zajęcia dydaktyczne, z założeniem, że każda osoba prowadząca zajęcia dydaktyczne powinna być poddana hospitacji co najmniej raz na 4 lata.

Podstawowymi kryteriami hospitacji są kwestie merytoryczne i organizacyjne prowadzonych zajęć oraz kultura osobista prowadzącego. Ocena uwzględnia zróżnicowanie na zajęcia o charakterze praktycznym i teoretycznym. Hospitacje są przeprowadzane planowo według harmonogramu określanego na dany semestr przez Kierownika Zakładu Organizacji Kształcenia oraz na podstawie wystandaryzowanego kwestionariusza hospitacyjnego. Harmonogram hospitacji jest poddawany konsultacji z Zespołem, w celu ustalenia ewentualnych szczególnych priorytetów, a następnie przedstawiany wyznaczonym osobom hospitowanym. Dopuszczalne jest przeprowadzenie hospitacji interwencyjnych poza przyjętym harmonogramem, w szczególności w przypadku uzyskania przez władze Uczelni informacji, które wymagają podjęcia niezwłocznych działań oceniających i doskonalących.

Hospitacje są przeprowadzane przez osoby wskazane przez kierownika Zakładu Organizacji Kształcenia, który sporządza harmonogram hospitacji i daje do akceptacji Prorektorowi do spraw Kształcenia – Zastępcy Komendanta. Do udziału w hospitacjach zajęć praktycznych i prowadzonych przez praktyków mogą być włączeni także interesariusze zewnętrzni.

Uzupełniony kwestionariusz oceny indywidualnej z hospitacji zajęć dydaktycznych jest podawany do wiadomości osoby hospitowanej, a następnie wszelkie uwagi są omawiane przez osobę hospitującą i hospitowaną niezwłocznie po zakończeniu hospitowanych zajęć. Wyniki

wszystkich hospitacji w danym semestrze są przedmiotem analizy Zespołu do spraw ds. Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, który formułuje ewentualne szczegółowe wnioski i zalecenia oraz przedstawia je następnie kierownikom zakładów. Działania korygujące lub doskonalące są przeprowadzane wówczas na zasadach analogicznych jak w przypadku ankietyzacji. W przypadku rozmów doskonalących/dyscyplinujących obowiązkowo przeprowadzana jest ponowna hospitacja w okresie od 1 do 3 miesięcy od rozmowy.

W odniesieniu do udostępniania wyników zbiorczych hospitacji stosowane są zasady analogiczne jak dla wyników ankietyzacji.

W kontekście studiów niestacjonarnych, działania związane z oceną jakości kształcenia oraz hospitacjami dydaktycznymi uwzględnią specyfikę tej formy kształcenia. W ramach ankietyzacji i hospitacji szczególna uwaga będzie poświęcona efektywności narzędzi wspierających samodzielną naukę studentów, takich jak platformy e-learningowe, materiały dydaktyczne, dostępność i efektywność konsultacji online, itp. Ocena zajęć dydaktycznych w przypadku studiów niestacjonarnych obejmie również opinie studentów dotyczące dostosowania treści oraz metod nauczania do ograniczonego czasu zajęć kontaktowych, a także jakości wsparcia, które umożliwia im efektywne przygotowanie się do zjazdów.

Hospitacje dydaktyczne zajęć realizowanych w formie niestacjonarnej koncentrują się na ocenie sposobu prowadzenia intensywnych bloków zajęć oraz zdolności prowadzącego do motywowania studentów do efektywnej pracy poza godzinami zajęć. Wyniki ankiet oraz hospitacji są analizowane pod kątem wprowadzania usprawnień w organizacji studiów niestacjonarnych, takich jak lepsze planowanie zjazdów, wzbogacenie zasobów dydaktycznych oraz zwiększenie dostępności nauczycieli dla studentów w trybie zdalnym. Działania te mają na celu zapewnienie studentom niestacjonarnym możliwości pełnego osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się, przy jednoczesnym uwzględnieniu ich specyficznych potrzeb edukacyjnych.

8.9. Doskonalenie kompetencji metodycznych kadry dydaktycznej Wyższej Szkoły Straży Granicznej

Elementem systemu zapewniania jakości kształcenia w Wyższej Szkole Straży Granicznej jest również system okresowej oceny nauczycieli akademickich funkcjonujący na podstawie obowiązującego w Uczelni regulaminu oceny nauczycieli akademickich. Procedura

ta obejmuje ocenę działalności dydaktycznej, naukowej oraz organizacyjnej pracowników, a jej wyniki stanowią istotne narzędzie monitorowania jakości prowadzonych zajęć oraz doskonalenia procesu kształcenia. W ramach oceny uwzględniane są m.in. opinie studentów dotyczące prowadzonych zajęć, co pozwala na identyfikację obszarów wymagających doskonalenia oraz podejmowanie działań służących podnoszeniu jakości kształcenia. Wyniki oceny nauczycieli akademickich wykorzystywane są w procesie doskonalenia jakości kształcenia, w tym przy planowaniu działań rozwojowych kadry dydaktycznej oraz doskonaleniu programu studiów.

Istotnym elementem działań podejmowanych w Wyższej Szkole Straży Granicznej na rzecz doskonalenia jakości kształcenia jest systematyczny rozwój kompetencji dydaktycznych kadry prowadzącej zajęcia. W tym celu w Uczelni realizowany jest „Program Rozwojowy Kompetencji Metodycznych Kadry Dydaktycznej Wyższej Szkoły Straży Granicznej”, którego celem jest wzmocnienie kompetencji metodycznych nauczycieli akademickich oraz osób prowadzących zajęcia dydaktyczne.

Program obejmuje cztery główne bloki tematyczne, ukierunkowane na kompleksowe doskonalenie warsztatu dydaktycznego kadry:

- blok I koncentruje się na nowoczesnej dydaktyce akademickiej, obejmując zagadnienia związane z innowacyjnymi metodami nauczania, w tym z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych oraz rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji;

- blok II poświęcony jest rozwijaniu kompetencji psychologiczno-komunikacyjnych kadry dydaktycznej, które mają kluczowe znaczenie dla efektywnej komunikacji ze studentami, budowania właściwych relacji w procesie dydaktycznym oraz przeciwdziałania zjawisku wypalenia zawodowego;

- blok III dotyczy doskonalenia warsztatu dydaktycznego w wymiarze praktycznym, w szczególności w zakresie przygotowywania materiałów dydaktycznych, stosowania aktywizujących metod nauczania oraz oceny postępów studentów w osiąganiu zakładanych efektów uczenia się;

- blok IV obejmuje specjalistyczne szkolenia odpowiadające specyfice działalności Straży Granicznej, w tym kursy z zakresu cyberrozpoznania czy metodyki nauczania strzelania.

Program realizowany jest w zróżnicowanych formach dydaktycznych, obejmujących zarówno szkolenia i warsztaty stacjonarne, jak i konsultacje oraz webinaria prowadzone w formule zdalnej. Realizacja poszczególnych modułów opiera się zarówno na potencjale kadrowym Wyższej Szkoły Straży Granicznej, jak również na współpracy z podmiotami

zewnętrznymi, co sprzyja zapewnieniu wysokiej jakości oraz aktualności przekazywanej wiedzy.

Przyjęte harmonogramy realizacji programu w poszczególnych semestrach określają szczegółowo zakres tematyczny szkoleń, terminy ich realizacji oraz osoby odpowiedzialne za prowadzenie poszczególnych działań, co zapewnia przejrzystość organizacyjną oraz efektywną koordynację procesu doskonalenia kompetencji dydaktycznych kadry.

Realizacja „Programu Rozwojowego Kompetencji Metodycznych Kadry Dydaktycznej Wyższej Szkoły Straży Granicznej” stanowi element systemowych działań Uczelni na rzecz podnoszenia jakości procesu dydaktycznego. Doskonalenie kompetencji metodycznych, komunikacyjnych i specjalistycznych kadry dydaktycznej przyczynia się do podnoszenia efektywności prowadzonych zajęć, stosowania nowoczesnych metod nauczania oraz właściwego doboru metod weryfikacji osiągania przez studentów zakładanych efektów uczenia się. W konsekwencji działania te wspierają stałe doskonalenie programów studiów oraz zapewniają ich dostosowanie do zmieniających się uwarunkowań służby w Straży Granicznej, a także do potrzeb procesu kształcenia funkcjonariuszy realizujących zadania związane z ochroną granicy państwowej.

8.10. Ocena infrastruktury, organizacji i działania administracji

Rozwój i doskonalenie administracji uczelnianej, a także infrastruktury wykorzystywanej dla potrzeb procesu kształcenia na studiach, są prowadzone w sposób uporządkowany i uwzględniający potrzeby dydaktyczne oraz strategiczne kierunki rozwoju Wyższej Szkoły Straży Granicznej.

Proces ten jest elementem składowym funkcjonowania Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia z uwzględnieniem mechanizmów pozyskiwania opinii studentów oraz kadry akademickiej i wspierającej. Opinie te są pozyskiwane w ramach ankietyzacji prowadzonej wśród studentów oraz w ramach regularnych spotkań ze studentami, i kadrami (co najmniej raz w semestrze). Ewentualne informacje, uwagi, postulaty lub wnioski mogą być także przekazywane władzom Wyższej Szkoły Straży Granicznej bezpośrednio (za pośrednictwem przedstawicieli Działu Dowodzenia) oraz za pośrednictwem samorządu studenckiego lub elektronicznej skrzynki wniosków (anonimowej).

W przypadku studiów niestacjonarnych dodatkowy nacisk jest kładziony na zapewnienie łatwego dostępu do form elektronicznej komunikacji z administracją, tak aby studenci mogli zgłaszać swoje uwagi niezależnie od miejsca pobytu oraz terminu realizacji zajęć.

W odniesieniu do administracji oraz infrastruktury, ocenie podlegają w szczególności działanie Zakładu Organizacji Kształcenia i funkcjonującego w jego ramach Zespołu Obsługi Studentów - Dziekanatu; funkcjonowanie i zasoby biblioteki; dostępność i właściwe wyposażenie ogólnych sal dydaktycznych i innych pracowni specjalistycznych; dostępność i wyposażenie innych elementów infrastruktury Uczelni, w tym infrastruktury socjalnej (akademiki, stołówka, obiekty ogólnodostępne, itp.).

W kontekście studiów niestacjonarnych szczególną uwagę zwraca się na zapewnienie odpowiednich warunków pracy podczas zjazdów weekendowych, w tym dostępności sal wykładowych i miejsc pracy indywidualnej w czasie przerw między zajęciami. Ważnym elementem będzie również elastyczność administracji Uczelni w zakresie udzielania wsparcia studentom poza standardowymi godzinami pracy, np. w soboty i niedziele w czasie zjazdów.

W odniesieniu do zasobów bibliotecznych, za ogólną weryfikację dostępności i aktualności zbiorów bibliotecznych odpowiada osoba kierująca biblioteką, natomiast za weryfikację dostępności zasobów bibliotecznych w zakresie literatury obowiązkowej wskazanej w kartach opisu przedmiotów odpowiadają właściwi koordynatorzy przedmiotów. W przypadku stwierdzenia braku niezbędnej literatury obowiązkowej w zasobach Uczelni, koordynator przedmiotu niezwłocznie informuje o tym osobę kierującą biblioteką, w celu dokonania niezbędnych uzupełnień. Studenci niestacjonarni korzystający z biblioteki w ograniczonym zakresie ze względu na weekendowy charakter zjazdów, mają systematycznie zwiększany dostęp do zasobów elektronicznych oraz możliwość wypożyczeń online z odbiorem podczas zjazdów.

Sukcesywna analiza zebranych w ww. sposób danych pozwala władzom Uczelni niezwłocznie podejmować odpowiednie działania naprawcze i doskonalące. Uwzględnienie specyfiki studiów niestacjonarnych w tej analizie zapewnia lepsze dostosowanie infrastruktury, administracji i usług wspierających do potrzeb tej grupy studentów, co sprzyja ich efektywnemu kształceniu i zadowoleniu z procesu dydaktycznego.